

CIERPLIWOŚĆ (475) *sb f*

cierpliwość (334), **cirpliwość** (138), **cierzpliwość** (3); *cierpliwość PatKaz III* (7), *RejKup*, *MurzNT*, *KrowObr* (3), *Leop* (14), *KwiatKsiąż* (6), *Mącz* (7), *OrzQuin*, *LeovPrzep*, *KuczbKat* (3), *HistRzym* (5), *BudBib* (2), *BudNT* (5), *CzechRozm* (10), *ModrzBaz* (3), *SkarJedn* (2), *Calag*, *KochPs* (2), *CzechEp* (9), *NiemObr* (4), *KochMRot*, *ReszHoz*, *WisznTr*, *KochPieś*, *Calep* (5), *GrochKal*, *GórnTroas*, *GrabowSet* (6), *SiebRozmyśl* (9), *PowodPr*, *SkarKaz* (6), *CzahTr* (3), *GosłCast* (3), *KlonWor*, *SzarzRyt*; *cirpliwość BierRaj*, *OpecŻyw* (17), *OpecŻywPrzedm* (3), *Mymer*¹, *BielŻyw* (8), *WróbŻółt* (6), *SeklWyzn*, *RejJóz* (2), *HistAl*, *KromRozm I* (5), *KromRozm II* (3), *KromRozm III*, *BielKom* (6), *LubPs* (14), *RejWiz* (3), *RejZwierz* (9), *RejAp* (22), *GórnDworz* (3), *RejPos* (10), *BielSen*, *GrzegŚm*, *RejZwierz* (2), *WujJudConf*, *RejPosWstaw* (2); *cierzpliwość ZapMaz*; *cierpliwość* : *cirpliwość* : *cierzpliwość RejPs* (7 : 1 : 1), *SeklKat* (1 : 1 : -), *BibRadz* (13 : 2 : -), *BielKron* (6 : 3 : -), *BiałKat* (2 : 3 : -), *SkarŻyw* (83 : 1 : 1), *ArtKanc* (6 : 1 : -), *LatHar* (19 : 1 : -), *WujNT* (69 : 2 : -).
-é- (16), -e- (5); -é- *OrzQuin*, *KochMRot*, *KochPieś*, *GórnTroas*, *GosłCast* (3); -e- *MurzNT*, *KochPs* (2); -é- : -e- *BiałKat* (1 : 1), *SiebRozmyśl* (8 : 1); o jasne.

sg *N* *cierpliwość* (90). ◇ *G* *cierpliwości* (111). ◇ *D* *cierpliwości* (18). ◇ *A* *cierpliwość* (123). ◇ *I* *cierpliwością* (48). ◇ *L* *cierpliwości* (77). ◇ *V* *cierpliwości* (1). ◇ *pl G* *cierpliwości* (3). ◇ *A* *cierpliwości* (2). ◇ *L* *cierpliwościach* (2).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI – XIX w.*

1. *Zdolność spokojnego znoszenia bólu i przeciwności, godzenia się z losem; wytrzymałość; patientia, sufferentia, sustinentia Vulg, PolAnt, Cn* (286) : *OpecŻyw* 16, 32v; gdy złe y dobre od cyebie pana łwego wdzyęcnie przymowac będziemy obacywłfy *cierpliwości* nałfe: będziełz raczył oną wieczną radołcią obdarzyc nas *RejPs* 196v; *RejJóz* L5v; *SeklKat* L4v; *LubPs* B3v *marg*, I3v *marg*, K, O6v, Z4, bb4 *marg*; *Leop Ier* 32/11, 2.*Cor* 6/4, *Philipp* 4 *arg*, 2.*Tim* 3/10; TA Hiłtorya ielt nam przykładem cudnym ołobliwey á bárzo wielkiey *cierpliwości*/ gdyż nam przekłáda [...] Iobá dziwnie vtrapionego *BibRadz* I 273v; Biedáłz wam kthorzysíce vtráćili *cierpliwość* [*qui perdiderunt sustinentiam*]. *BibRadz Eccli* 2/15, *Is* 26 *arg*, 1.*Reg* 2/19, 2.*Cor* 12/12, 2.*Tim* 2 *arg* 1.*Petr* 1 *arg*; *Opprimitur dolor patientia*, Boleść bywa vłmierzona *cierpliwością*. *Mącz* 321b; *LeovPrzep* b2; *RejAp* 17v, 18 [2 r.], 40, 121v, 123 [2 r.], Ff4; *GórnDworz* Hh2v, Kk4v; *KuczbKat* 425 [2 r.], 430; Potwarzą y męczeniem doświadczymy go ábychmy doznali łkromności iego/ y vczynili rośłádek o *cierpliwości* iego. *BudBib Sap* 12/19; *BudNT* 1.*Tim* 4/11, *Iac* 1/3, 4, *Apoc* 3/10; *CzechRozm* Av; Zmordowáni byli kátowie/ á iey *cierpliwość* świeża á mocna zołtáła. *SkarŻyw* 151, A4v, A5v, 22, 29, 31 (36); *CzechEp* 49; *NiemObr* 5; *ReszHoz* 118; *ArtKanc* C16v, M18v, Q11; *GrochKal* 15; Day *cierpliwość* w ferce/ álbo mnie weź z swiátá/ Bo mi żywot hydzą/ me niezczęłne látá. *GrabowSet* B2v, B4, E3; *LatHar* 35, 233, 577, 578, 583 (11); *WujNT* 23, 263, *Luc* 21 *arg*, *Rom* 5/3, 4 (19); *PowodPr* 6; *SkarKaz* 85b, 423b; *CzahTr* B.

cierpliwość czego (8): *RejPs* 85; *KromRozm III* D2; *KrowObr* 154v; Owym iednák co wedle *cierpliwości* łkutu dobrego/ łławy y czći y nieśmiertelności łzukáią [*odda*] żywot wieczny *BudNT Rom* 2/7; *SkarŻyw* 581; *WujNT Rom* 2/7, 2.*Cor* 1/6, 1.*Thess* 1/3.

cierpliwość do czego (1): day *cierpliwość* do znośzenia łmutków y dołęłności náłznych *SiebRozmyśl* E4.

cierpliwość w czym (21): Zámilknąłem/ á nieotworzę vft fwoych ábych przywykl ćierpliwoći wnieluboći twoiey *RejPs* 59v, 83 *marg*, 222; ćirpliwość w znoźeniu krzyża/ to ieft/ w trapieniu ábo w prześladowaniu. *LubPs* A5; *BiałKat* 203v; *WujJudConf* 106; *SkarŻyw* 31 *marg*, 515 *marg* [2 r.]; *CzechEp* 22; *GrabowSet* H2v, P; *WujNT* 622, 2.*Thess* 1 *arg*, s. 784, 2.*Petr* 1/6, Yyyyyyv; *SiebRozmyśl* B2v, M2v; *SkarKaz* 639a *marg*; *CzahTr* B.

Zwroty: »w cierpliwoći czekać« (1): wniemocy teľz lekarstw nie vzywály/ iedno w ćierpliwoći Boľkiego zleczenia czekały *SkarŻyw* 224.

»w cierpliwoći, z cierpliwością (z)nosić« [szyk *zmienny*] (3 : 2): *SeklKat* K3; tu ieft wielką pociechą tym ktorzy w ćirpliwoći krzyż fwoy noźą *LubPs* B3; Onę nędzę [!] zwiellą ćierpliwością znośił *SkarŻyw* 473, 136; *SkarKaz* 45b.

Szeregi: »cierpliwość, cichość« [szyk 1 : 1] (2): O z iaką to żałością [...] wfpominał Apoftoľ: gdy mu ná myľ przychoźiła/ onych zábitych świętobliwośc/ niewinnośc/ cierpliwośc/ ćichośc *SkarŻyw* 81; *LatHar* 233.

»cierpliwość, (i) wiara« = *patientia et fides Vulg* [szyk 3 : 5] (13): Theľalonczyki w pirwłym podfirdza w wyerze y ćirpliwoći *KromRozm II* e3; *Leop Apoc* 13/10; *RejAp* 71v, 107v; *SkarŻyw* 22, 113, 184, 283 [2 r.], 328; Tuć ieft ćierpliwość y wiara świętych. *WujNT Apoc* 13/10 [*idem Leop*], 2.*Thess* 1/4, *Hebr* 6/12.

»cierpliwość i wytrwanie« (2): Táka wniefy ćierpliwość y wytrwanie káźdey nędze y choroby była *SkarŻyw* 581; *WujNT* Yyyyyyv.

Wyrażenia przyimkowe: »przez cierpliwość« = *per patientiam Vulg* (11): *KromRozm II* i4; *BiałKat* 90v, 91; *SkarŻyw* A4v; *CzechEp* 51, 126; *NiemObr* 79; W ćierpliwoći wáľzey otrzymaniaćie (*marg*) przez ćierpliwość wáľzę otrzymawayacie. G. (-) duľze wáľze. *WujNT Luc* 21/19, *Rom* 15/4, s. 873; *SiebRozmyśl* I3v.

»z cierpliwością« (6): *KromRozm I* B4v; *WujNT* 20, 2.*Cor* 6 *arg*; Co się tak z ćierpliwością káľzczeń wytrwáć muśi/ Choć tak wielka doleģość ferce me dźiś duśi. *CzahTr* B4. Cf »z cierpliwością nośić«.

»w cierpliwoći« = *in patientia Vulg* (24): *PatKaz III* 143v; [*Sokrates*] vbośtwo wielkie cierpiaľ [...]. Był teľz w łmutkach, tak nieprzemoģony á iakmiarz w tey ćirpliwoći wzytek fwiat przeľzedł nad infze skro^mnie ćirpiąc *BielŻyw* 48; *RejZwierz* 126v, 133; *RejAp* 123; Spráwowála on klaľztor z wielką miłością ku śioľstrom/ [...] w ćierpliwoći y znoźeniu człowieczjch w śioľtrách fwoich nieudolnoći *SkarŻyw* 193, 22, 28, 32, 349; *ArtKanc* S; *LatHar* 453, 471; *WujNT Luc* 21/19, s. 493, 2.*Cor* 6/4, 12/12, *Col* 1/11, *Hebr* 12/1; Bólem zięta/ przeľóm ból/ w wielkiéy ćierpliwoći. *GosľCast* 37. Cf *Zwroty*.

W przén (3) : *RejWiz* 79; Wlrzbá drzewko domowe/ ktore wfyfcy znamy/ Ale wielką ćirpliwośc/ przedfię w nim widamy. *RejZwierz* 131; włozywfy przedni plách z rozumu ná fię/ á zádni kuľz s cnoty/ á buławę dawfy ľobie vcźynić s ćirpliwoći/ tedy go tak łnádnie łtłucze *RejZwierz* 79.

a. *Wytrwałość* (74) : Włzey mądroći grunt ieft ćirpliwoć. *BielŻyw* 85; *WróľŻoľt* 61/6, Y2v [2 r.], 70/5, 91/15; *RejPs* 196v; *MurzNT* 21; Bąďże iedno w fwyh myľlach łtáľym/ bo ćirpliwośc/ To iey vrząd iż wytrwa káźdá fwiecką chćiwośc. *RejWiz* 34y, 187; á iż podbili pod fwą moc kruľzce łrebrne y złote ktore tám łą/ á iż opánowali wśfelkie mieścá zá ráďą y ćierpliwością fwoią *Leop* 1.*Mach* 8/3,

Hebr 10/36; *RejZwierz* 126v, aa3; *BielKron* 10v, [332²]; A Cretenfezy y Lacedemonfcy *Legislatores*/ to ielt praw albo wltaw wynalefcze młodzi fwoię nie tylko wćierpliwości czielefney czwiezyli/ ale izeby też vmysłu powciągłiwego a wtrzymawálego byli *KwiatKsiąż* M2v, M2, M2v; *RejAp* 30; Acz mu też wiele do tego pomaga vrodá/ kftałthowne ciało/ dużość/ męfka ćirpliwość/ y ine dobre przymioty. *GórnDworz* E6; *HistRzym* 128, 129v, 134v, 135v; *RejPosWstaw* 42; przetoż Ablowę niewinność/ [...] Izáákowe poftużeníftwo/ Iáakobowę ćierpliwość/ Iozefową czyftość [...] przed oczy nam ftáwi zakon ftáry y nowy. *SkarŻyw* A4v, 76; *KochPieś* 39, *KlonWor ded* **3; *SzarzRyt* C3.

cierpliwość w czym (9): *OpecŻywPrzedm* C3v [2 r.]; ćirpliwość w vtrapieniu ábo w przelládowaniu/ y ine cnoty. *LubPs* Z3, aa4; *BielKron* 211; awfzakofz fie on o żadney rzeczy więczyy iako o czierpliwości wpraczach nie wychwała. *KwiatKsiąż* M3v, N2; *SkarŻyw* 26; *WujNT* 540.

Zwroty: »mie(wa)ć cierpliwość« = *patientiam habere Vulg* [szyk zmienny] (15): S tego fie naucż gdytz fie tzo takowego przyda przeciwného/ miey cirpliwoftz. *OpecŻyw* [27]v, [79] [2 r.]; [79]v [2 r.], [80]v; *OpecŻyw Przedm* C3v [2 r.]; *BielŻyw* 46; *BibRadz Eccli* 2/4; *BielKron* 29, 211, 296v; w biedzeniu a wftarciu zrownymi takową ćierpliwość miewali *KwiatKsiąż* N2; *BielSat* G.

»z cierpliwością, w cierpliwości, przez cierpliwość (o)czek(aw)ać« = *per patientiam expectare Vulg* [szyk zmienny1 (2 : 1 : 1)]: *BibRadz Hab* 2 arg, *Rom* 8/25; CZekałem z ćierpliwością/ á pan mię obaczył *KochPs* 58; *WujNT Rom* 8/25.

»przez cirpliwość, z cierpliwością, w cirpliwości znosić (a. znaszać)« [szyk zmienny] (1 : 1 : 1): wftytko przez ćirpliwość skromnie znofiemy *HistAl* I5v; *BielKron* 259v; á vcz fie w ćirpliwości á w ftáłości znosić káždy krzyż fwoy *RejPos* 165.

Wyrażenie: »stałość cirpliwości« (1): tak iż tilko fama fmierć cznotę á ftáłość cirpliwofcí Diogenełowi odieła *BielŻyw* 71.

Szeregi: »cierpliwość i (a) mierność« [szyk 1 : 1] (2): Wykładałz mię ná liście fwym Amurate rozmáicie/ [...] ia to ćierpliwością fwoią y miernością zwyćiężę *BielKron* 246, 296v.

»stałość i (a) cierpliwość« [szyk 3 : 2] (5): *KrowObr* 47; *KwiatKsiąż* D3v; *RejPos* 162v, 165; Ale tu ftyfzemy/ iż nádzieia pochodzi z doświádczenia/ z ćierpliwości y ftáłości w vtrapieniu *WujNT* 540.

»stateczność (a. statek) i cierpliwość« (5): tho iuz y przed tym ielt wyłóžono co ielt ftáteczność y ćirpliwość przeciwko Pánu temu *RejAp* 30, 109; Gdy baczył Sędzia niedobyty ftatek iego y ćierpliwość mocną bárzo: do iney fię męki vćiekl. *SkarŻyw* 441, 185, 461.

Wyrażenia przyimkowe: »przez cierpliwość« = *in patientia PolAnt Vulg* (3): ćić fá kthorzy dobrym a vprzeimym fercem ftyfzáne fłowo trzymáią á owoc przynofzą przez ćierpliwość. *BibRadz Luc* 8/15. Cf »przez cierpliwość oczekawać«, »przez ćierpliwość znosić«.

»z cierpliwością« (5): *RejZwierz* 103; iześ záchował s ćirpliwością fłowá moie/ á ia záchowam ciebie od káżdego niebezpieczeńftwá godziny oney frogiey *RejAp* 40. Cf »z cierpliwością czekać«, »z cierpliwością znaszać«.

»w cierpliwości« = *in patientia Vulg* (6): áby fie w ftáteczności á w ćirpliwości fwey záchowáli. *RejAp* 109, 40; *RejPos* 62v; *WujNT Luc* 8/15. Cf »w cierpliwości czekać«, »w cirpliwości znosić«.

2. *Łagodność, życzliwość, wyrozumiałość, tolerancja; patientia Mącz, Vulg, Cn; tolerantia Mącz, Calep; longanimitas Calep; aequanimitas Cn* (160) : nyechay wimowy nyepofluffność moya yego

pokora picha moya yego cyrplywofc gnyew moy yego wfcyaglywofc lbitek moy *BierRaj* 23; O flowo wielkie cirpliwofc/ O flomo [!] pelné wfelkie dobroci *OpecŻyw* 143v, 183; *OpecŻywPrzedm* C4; [*Maryja była*] Dzywney czyerplyuoſcy tak yfz nygdy yey nyeuydzyano rozgnyeuaney *PatKaz III* 122, 143v; *BielŻyw* 46, 52, 57, 96; *SeklWyzn* 3; *RejKup* cc2; *BielKom* C5v; Przymyſlanie wielkicy cirpliwoſci Pánſkicy/ ktorą raczi miec nád náſzemi niedoſtátki *LubPs* T2v *marg*, ee3v; *Leop* 1.*Tim* 1/16; *RejZwierz* 26v *marg*, 107v; Złoſnik przed nim nie vydzie z drapiestwem/ á cierpliwoſc nie omyli wiernego [*et non retardabit sufferentia misericordiam facientis*]. *BibRadz Eccli* 16/13 [14], *Apoc* 2/19; abuti alicuius patientia, Cierpliwoſci czyey ſlie vzywác/ to yeſt/ co daley to wiefzſza przikroſc wyrzadzác/ nie miec nań wzglądu. *Mqcz* 511a, 457b; *OrzQuin* D3v *marg*; *RejAp* 18, 18v, 28v, 39v; wiedzac teſz pewnie o dlugicy cirpliwoſci iego/ iz dlugo czeka vznania á náwrocenia nędznika kázdego. *RejPos* 335v, 104v *marg*; Náuczylz fie cirpliwoſci *RejZwierz* 26; *BudBib Eccli* 29/11; *CzechRozm* 224v, 241v, 244v, 253; Ale rzeczeſz/ ze teſz wolnoſc ma ſláchecki ſtan/ á ty teſz dla tego to cierpilz/ zebyſ teſz y ſarn [...] ztákiey wolnoſci wefelic fie mógl. A wierę? A ztądze tá cierpliwoſc: y tá przyczyna tey známienitey wolnoſci *ModrzBaz* 84v, 68, 85; *SkarJedn* 327; *KochPs* 16; brácia namilz/ Chryſtus náſz vkrzyſzowan ieſt/ mſcic fie zázakáz/ á cierpliwoſc nam ſwoię zálecił *SkarŻyw* 189, 51, 98, 332; *CzechEp* 18, 40; *Calep* 612b, 1071b [2 r.]; *GrabowSet* C2v; *WujNT przedm* 37, s. 557, 1.*Tim* 1/16, 2.*Tim* 3/10, 1.*Petr* 3/20, *Apoc* 3/10, Yyyyyv.

cierpliwoſc od kogo [= *względem kogo*] (1): Wielka cierpliwoſc od właſnych vczniov y pokorá. *SkarŻyw* 574 *marg*.

Zwoty: »z cierpliwoſciá czekać (a. oczekiwác)« (2): Stąd znác/ iz Bog łáfkę y miłóſierdzie ſwe ludziom ofiaruie/ y z wielką cierpliwoſciá dlugo czeka ich pokuty *WujNT* 529; *SiebRozmyſl* D2.

»mieć cierpliwoſc« [*w tym: nad kim, nad czym* (9)] = *patientiam habere Vulg* [*ſzyk zmienny*] (13): *PatKaz III* 143v; *LubPs* ee3v *marg*; Miey cierpliwoſc nádemną/ á ia tobie to wſyſtko wypláce. *Leop Matth* 18/26 [*idem WujNT*], *Eccli* 35/22, *Matth* 18/29; *RejAp* 17v; *RejPos* 246 [2 r.], 248; *GórnTroas* 22; *WujNT Matth* 18/26, 29, *Apoc* 2/3.

»znosić w cierpliwoſci, z cierpliwoſciá znosić« (3 : 2): Ieſliſz teſz Bog [...] znosił w wielkicy cierpliwoſci [sustinuit in multa patientia] náczynie gniewu godne y zátrácenia *Leop Rom* 9/22 [*przekład tego samego tekstu*] *WujNT Rom* 9/22, s. 556, *Eph* 4/2; *SiebRozmyſl* C2.

Szeregi: »cichoſc, (i) cierpliwoſc« = *mansuetudo, patientia Vulg* (4): *RejPosWstaw* [143⁴]; Chryſtus fie kaſe w cichoſci y cierpliwoſci náſładowác *CzechEp* 51, 28; *WujNT Eph* 4/2.

»cierpliwoſc i dobro(tliwoſc)« = *bonitas et patientia Vulg* [*ſzyk 2 : 2*] (4): *CzechRozm* 243v; ále ráczey vczy/ doſkonáley cierpliwoſci/ y dobrotliwoſci/ przeciwko naywiefzſzym nieprzyaciélom. *NiemObr* 18; Bozka cierpliwoſc y dobroc wiedzie nas do pokuty. *WujNT Rom* 2 *arg*, *Rom* 2/4.

»miłóſierdzie, (a) cierpliwoſc« [*ſzyk 2 : 1*] (3): Abowiem miłóſiernyc y dobrotliwy ieſt Pan/ y wielkicy cierpliwoſci á miłóſierdzia *BibRadz Eccli* 2/12; *RejPos* 246; *WujNT* Xxxxx3.

»pokora, (a, i) cierpliwoſc« [*w tym: w pokorze (a) w cierpliwoſci* (2)] [*ſzyk 11 : 6*] (17): *OpecŻyw* 90v, 130v, 133, 144; iz my poſluſſeńſtwo przełożonym náſlym chowamy/ w odzyenyu y w inych ſprávach pokory y cirpliwoſci náſładowemy *KromRozm I* D4v; *RejPos* 312v; *HistRzym* 125; *SkarŻyw* 354, 392, 483, 574 *marg*; *ArtKanc* C16, F10v; *SiebRozmyſl* C [2 r.], C2, D2.

»cierpliwość i posłuszeństwo« (1): *Patientia et Obsequio mitigare aliquem*, Cierpliwością y posłuszeństwem wzmierzić albo przeyednać kogo. *Mącz* 284b.

Wyrażenia przyimkowe: »przez cierpliwość« (1): *Tatz iest ona niewiafta chwalebna/ ktoré woⁿnoftz iako mirra wybrana/ przez cierpliwofztz fwe zálugi/ niebo wlyftko vwefelá. OpecŻyw* 183.

»z cierpliwością« (8): On przepuści sirotce z wyełką cierpliwofcyą *LubPs* Q4v; *Auribus alterius aliquid dare*, Posłuchać kogo s cierpliwością. *Mącz* 21b; *CzechRozm* 102v; *karz/ fukay/ nápomina y wzeláką cierpliwością [in omni patientia] y náuka. WujNT* 2.Tim 4/2. *Cf* »z cierpliwością czekać«, »z cierpliwością znosić«.

»w cierpliwości« = *in patientia, in sustentatione Vulg* (9): *KromRozm I Bv*; Niechćiey w cierpliwości twoiey przymować mię *Leop Ier* 15/15, 2.Tim 4/2; *WujNT Rom* 3/26. *Cf* »znosić w cierpliwości«, »pokora, cierpliwość«.

a. *Jedna z cnot chrześcijańskich zawierająca w sobie: łagodność, cichość, pokorne poddanie się losowi, spokojne znoszenie krzywd i bólu* (49) : *PatKaz III* 143v [2 r.]; *RejPs* 73v, 163v; *KromRozm I B4*; *RejZwierz* 133; *BibRadz Eccli* 2 arg; *BielKron* 201; *Iesli* za pomocą Pánfką/ cnotę cierpliwości S. zachowuiemy/ w kościelnym pokoiu żyjąc/ koronę męczeńską otrzymamy. *SkarŻyw* 41, 21, 141, 142, 471, 473; to iest/ pobożności/ świętobliwości/ trzeźwości/ cierpliwości/ fkromności/ cichości/ y innych cnot Chriřtyánfkich. *NiemObr* 11; *ArtKanc* Kv; *LatHar* + + +; *WujNT* 2.Tim 3 arg, *Iac* 1/3, 4; *SkarKaz* 83a; Bo nieledá cierpliwość/ á między przednimi Mieyřce bierze v Bogá cnotami zacnymi *GosłCast* 72, 72.

cierpliwość w czym (1): Wielkiey cierpliwości w wlyftkim wzywałá *SkarŻyw* 141.

Szeregi: »cichość, (i) cierpliwość« = *mansuetudo a. modestia, patientia Vulg* [*w tym: z cichością, cierpliwością* (1)] [*szyk 5 : 1*] (6): A miałto tego Chriřtuřá/ z cichością/ cierpliwością/ dobrotliwością/ pokorą/ czyřtością/ świętobliwością/ řprawiedliwością przyobleczenie etc. *CzechRozm* 187v, 235; *CzechEpPorz* *3v; *LatHar* 204; *WujNT Col* 3/12, 1.Tim 6/11.

»cierpliwość, dobrotliwość« = *patientia, benignitas Vulg* (4): *Owoce ducha* łá/ miłofć/ rádofć/ pokoy/ cierpliwofć/ dobrotliwofć/ dobroć/ nyeukwápliwofć/ fkromnoć/ wyárá/ wkładnoć/ powcyągliwoć/ czyřtoć. *KromRozm I B3V*; *GrzegŚm* 32; *CzechRozm* 187v; *WujNT Gal* 5/22.

»pokora, (i) cierpliwość« [*szyk 6 : 2*] (8): *koréy [czystořci] wřfelki má řádatz goráto/ dla tego iřz nieiako w łobie zamyká wlyftki tznoty/ łáfkę/ pokorę/ cierpliwofztz/ vbořtwo OpecŻyw* 37, 2; *PatKaz III* 152v; *KrowObr* 23v; *CzechRozm* 240v; *WisznTr* 2; *LatHar* 225; *WujNT* 64.

»cierpliwość, posłuszeństwo« (2): *KromRozm II e4*; bo byłá pánná wielkiey cierpliwości/ wielkiego posłuszeńřtwá/ wmwie ofřořna/ w milczeniu pilná/ á wuřtáwicžney modlitwie nábořna. *SkarŻyw* 589.

Personifikacja (6): *Ale kto trwa we mnie cierpliwości/ Ten záwždy má řwoię rzecz w cálořci. BielKom* F8, *nlb* 8, D4v, F7v [2 r.]; Cierpliwość podle wozá idźie vbořięgo/ Y niewola łáncuchem y pętem řciřniona *KochMRot* C2.

3. *Cierpienie, ból* (21) : *RejPs* 165v; *Rejřóz* G2; Ty bogaczu iřeř rořkořzował/ muřřłz wiecznie nářzekáć: then iřz do czáfu máley nędze á cierpliwości vřvřł/ á pokornie to znořł od Páná řwoiego/ nielza iedno iřz mu to muřři być wiecznymi pociechami nágrořdzono. *RejPos* 265v; á zwłářczá gdy

czytał męczennikow S. woyny y cierpliwości *SkarŻyw* 74, 207, 230, 372, 392; PAnie Boże/ ktoryś ftarł pychę dawnego nálezego nieprzyaciela/ cierpliwością iedynego Syná twego/ ráczże nam dáć prośimy cię *LatHar* 617, 353, 617; *SiebRozmysl* Hv.

cierpliwość czego (2): iż nálezá cierpliwość wżytkich rzeczy/ którąkolwiek cierpiem dla Páná/ niegodna iest/ áby była przyrównána ku przyżley chwale *BialKat* 28v. Cf *Wyrażenie*.

cierpliwość w kim (2): *RejAp* 10; Ia Ian/ brát wáfz y towarzyżz w wćifku/ y w kroleſtwie/ y w cierpliwości w Chriſtuſie Ieſuſie/ byłem ná wyſpie/ którą zowá Pátmem *WujNT Apoc* 1/9.

Wyrażenie: »krzyż cierpliwości; cierpliwość krzyżowa, krzyża cierpliwość« (2; 1 : 1): Iákoż mam rozumieć/ gdy mówię: Cirpiał pod Pońtkim Piłatem: tylóž onę ćirpliwość krzyżowá rozumieć mam: czy wżyftki dolegliwości/ które ćirpiał na ſwiećie? *BialKat* 91; *SkarJedn* 324; *SkarŻyw* 30; y krzyż fwoy ćierpliwości y wćifkow tego ſwiátá z pokorą zá nim poniołá *SkarKaz* 122a.

Szeregi: »w krwi i w cirpliwości« (1): ktory fię w krwi y w ćirpliwości na tym pierwżym męczenniku fundował. *SkarŻyw* 268.

»przez pracá i cirpliwość« (1): chce áby káždy fwoy krzyż noſił przez pracá y ćirpliwość. *BielKron* 4.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (8) : debent pacienciam habere alias czerzplywoſcz *ZapMaz II* Ł 7/93; *Mymer*¹ 34; *WróbŻolt* oo; *Mqcz* 284b [2 r.]; *Calag* 217b; *Calep* 763a [2 r.].

Synonimy: 1. *wytrwałość, wytrwanie*; 2. *cichość, łagodność, życzliwość*.

Cf **CIERPIENIE**, [**CIERPIĘTLIWOŚĆ**], CIRPIĄCOŚĆ, **CIRPIEC**, CIRPIĘDNOŚĆ, **DŁUGOCIERPLIWOŚĆ**, **NIECIERPLIWOŚĆ**